

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.025.01.2018

Pani
Jolanta Prażuch
Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
w Katowicach

Data: 2018-12-17
RPW/15018/2018 N

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/047 – Działania organów administracji publicznej w zakresie usuwania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach; ul. Dąbrowskiego 22; 40-032 Katowice ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jolanta Prażuch, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach od dnia 22 lutego 2018 r. ² Poprzednio, w okresie od 1 lutego 2012 r. do 21 lutego 2018 r., funkcję Dyrektora RDOŚ pełnił Bernard Błaszczuk.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi i historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz prowadzenie ich rejestru i wykazów. 2. Skuteczność podejmowanych działań na rzecz usuwania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. 3. Decyzje administracyjne wydawane przez regionalnego dyrektora. 4. Zapewnienie niezbędnych środków finansowych dla realizacji zadań w zakresie identyfikacji, prowadzenia badań i usuwania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2014 r. do dnia zakończenia kontroli (15 listopada 2018 r.), z uwzględnieniem zdarzeń przed dniem 1 stycznia 2014 r. o ile miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beata Olejnik, Specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/190/2018 z dnia 18 września 2018 r. 2. Magdalena Śleziak, Inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/191/2018 z dnia 18 września 2018 r. (akta kontroli str.1-8; 107-108; 126-129)

¹ W dalszej części RDOŚ lub Jednostka.

² W dalszej części Dyrektor RDOŚ.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm. W dalszej części: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

RDOŚ, w okresie objętym kontrolą realizował obowiązki związane z identyfikacją historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi⁵ i potencjalnych hmpz. Od 2016 r. dokonywał wpisów do rejestru hmpz i potencjalnych hmpz, którego administratorem był Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska⁶. Niemniej, obowiązki te realizował w sposób nierzetelny, o czym świadczą stwierdzone nieprawidłowości polegające na nieaktualizowaniu wpisów do rejestru i nieuwzględnianiu w nich wszystkich elementów wymaganych przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*⁷. Do ww. rejestru nie wprowadzono również, ze względu na wytyczne GDOŚ, danych o występujących na terenie Województwa Śląskiego zanieczyszczeniach powierzchni ziemi, otrzymanych od Wojewody Śląskiego⁸ w 2008 r. na podstawie art. 161 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*⁹. Ponadto stwierdzono, że Dyrektor RDOŚ, w okresie objętym kontrolą, prowadząc dwie sprawy dotyczące hmpz, wymagające wydania pozwoleń zintegrowanych, dopuścił do nieuzasadnionej przewlekłości w załatwianiu jednej z nich.

RDOŚ, w okresie objętym kontrolą wydając decyzje administracyjne dotyczące hmpz, w początkowym okresie po wejściu w życie obowiązujących przepisów dotyczących hmpz, sześć z nich wydał z pominięciem opinii organów, u których był ustawowo zobowiązany zasięgnąć opinii.

Należy zauważyć, że w badanym okresie, Dyrektor RDOŚ nie przeprowadzał remediacji w trybie art. 101i ustawy *Prawo ochrony środowiska*, pomimo posiadania wiedzy o zidentyfikowanych na terenie Województwa Śląskiego¹⁰ tzw. „bombach ekologicznych”, stwarzających zagrożenie dla zdrowia ludzi oraz powodujących możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku. Brak możliwości podjęcia działań przez Dyrektora RDOŚ w tym zakresie wynikała wprost z kolizji obowiązujących przepisów, zwłaszcza w części dotyczącej usuwania odpadów będących przyczyną zanieczyszczenia powierzchni ziemi i warunków przeprowadzenia remediacji gleby i ziemi zanieczyszczonej w wyniku ich składowania. Wszelkie czynności i działania Dyrektora RDOŚ w badanym okresie ograniczały się do działań administracyjnych, polegających na bieżącym prowadzeniu elektronicznego rejestru hmpz, wydawaniu decyzji ustalających plany remediacji oraz dokonywaniu oceny ich przeprowadzenia. W ww. obszarach stwierdzono nieprawidłowości, polegające na nierzetelnej realizacji ustawowych obowiązków w zakresie prowadzenia rejestru hmpz oraz oceny zgodności przeprowadzonej remediacji z jej planem ustalonym w decyzji.

Działania RDOŚ w obszarze dotyczącym zapewnienia środków finansowych na usuwanie hmpz były adekwatne do sytuacji mającej miejsce w okresie objętym kontrolą. Z uwagi na brak przesłanek wskazujących na konieczności realizowania przez jednostkę, ze środków publicznych, zadań związanych z usuwaniem hmpz, Dyrektor RDOŚ nie występował o dodatkowe środki finansowe na ten cel.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ W dalszej części hmpz.

⁶ W dalszej części GDOŚ.

⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 799, ze zm. Zwaną dalej *Prawo ochrony środowiska*.

⁸ W dalszej części *Wojewoda*.

⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 2081. Zwaną dalej *ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Identyfikacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi i potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, dokonywanie wpisów do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz prowadzenie ich rejestru i wykazu

OPIS STANU
FAKTYCZNEGO

1.1. Wg stanu na 21 września 2018 r. rejestr hmpz, występujących na terenie Województwa, zawierał 29 wpisów dokonanych w oparciu o zgłoszenia przekazane do RDOŚ drogą elektroniczną przez GDOŚ oraz bezpośrednio przez władających powierzchnią ziemi. Wśród ww. wpisów żaden nie posiadał statusu terenu, na którym występuje potencjalne hmpz. Pięć z ww. 29 wpisów (17,2%) dotyczyło terenów, na których występuje hmpz w trakcie remediacji, 18 wpisów (62,1%), dotyczyło terenów, na których występuje hmpz, na którym nie podjęto remediacji, a sześć wpisów (20,7%) terenów, na których zakończono remediację.

Do rejestru nie przeniesiono danych¹², które RDOŚ otrzymał od Wojewody¹³ w listopadzie 2008 r.¹⁴ na podstawie art. 161 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zawartych w aktach spraw dotyczących rekultywacji zanieczyszczonej gleby lub ziemi oraz w rejestrach zawierających informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi.

Jak wyjaśniła Dyrektor RDOŚ, nieprzeniesienie informacji o hmpz przekazanych przez Wojewodę w 2008 r. wynikało z treści dyspozycji zawartej w informacji otrzymanej z GDOŚ drogą elektroniczną w dniu 7 czerwca 2016 r., w której wskazano na brak podstawy prawnej do uwzględnienia ich w rejestrze.

(dowód: akta kontroli str. 51-58; 62-78; 93-104; 114)

Powyższe, zdaniem NIK, spowodowało brak informacji o lokalizacji i występowaniu na terenie Województwa zanieczyszczeń powierzchni ziemi w latach 2008 r. – 2018 r., powstałych przed wejścia w życie obecnie obowiązujących przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska* w zakresie obowiązków zgłaszania i potwierdzania hmpz przez władających powierzchnią ziemi i potencjalnych hmpz, zgłaszanych przez starostów.

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² 25 jednostek samorządu terytorialnego, w tym 12 miast na prawach powiatu Bytomia, Chorzowa, Częstochowy, Dąbrowa Górniczej, Gliwic, Jastrzębia Zdroju, Jaworzna, Katowic, Piekar Śląskich, Rudy Śląskiej, Rybnika i Sosnowca oraz 13 powiatów: będzińskiego, cieszyńskiego, gliwickiego, kłobuckiego, mikołowskiego, myszkowskiego, pszczyńskiego, raciborskiego, rybnickiego, tarnogórskiego, zawierciańskiego i żywieckiego.

¹³ Wojewoda Śląski otrzymał od starostów dane dotyczące rekultywacji zanieczyszczonej gleby lub ziemi oraz rejestry zawierające informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi na podstawie dyspozycji art. 36 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie [Dz. U. z 2018 r. poz. 954, ze zm.].

¹⁴ Akta spraw dotyczących rekultywacji zanieczyszczonej gleby lub ziemi wg stanu na dzień 15 listopada 2008 r. wraz z dokumentacją oraz rejestry zawierające informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości i gleby Wojewoda przekazał RDOŚ w dniu 18 listopada 2018 r. protokołem zdawczo-odbiorczym. Za stronę przekazującą protokół podpisał ówczesny Dyrektor Wydziału Środowiska i Rolnictwa Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. W imieniu strony przejmującej dokumenty (RDOŚ) protokół podpisała obecnie pełniąca funkcję Dyrektora RDOŚ.

W latach 2008–2014 Dyrektor RDOŚ, raz w 2013 r., na wniosek¹⁵ Ministerstwa Środowiska¹⁶, zwrócił się do starostów i prezydentów miast na prawach powiatu o przedłożenie danych na temat występujących na terenach ich gmin i miast zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Zebrane, a następnie przekazane drogą elektroniczną przez RDOŚ do Ministerstwa w grudniu 2013 r. ww. dane miały posłużyć określeniu zakresu i kosztów badań wraz ze wskazaniem źródeł finansowania usunięcia hmpz, w ramach trwających prac przy opracowywaniu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw.

(dowód: akta kontroli str. 112; 122-124)

1.2. RDOŚ, dokonując wpisów do rejestru, nie zamieszczał wszystkich elementów wymaganych przepisami art. 101c ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz §2 pkt 2 rozporządzenia Ministra środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie *rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi*¹⁷. Powyższe stwierdzono na podstawie zbadanej próby pięciu¹⁸ (17,2%) z 29 wpisów..

(dowód: akta kontroli str. 62-78; 849-854; 1199)

Ww. braków w zapisach rejestru nie uzupełniono, pomimo, że Dyrektor GDOŚ, dwukrotnie, w maju 2017 r.¹⁹ i w lipcu 2018 r.²⁰ zwrócił uwagę na konieczność uzupełnienia danych i bieżące realizowanie zadań dotyczących dokonywania wpisów do rejestru.

(dowód: akta kontroli str. 135-137)

1.3. W latach 2014 – 2018 (do 15 września włącznie) Dyrektor RDOŚ otrzymał od organów ochrony środowiska, właściwych do wydawania pozwoleń zintegrowanych, dwie informacje o terenach historycznie zanieczyszczonych. Przekazującymi informacje byli Starosta zawierciański oraz Marszałek Województwa Śląskiego²¹. W wyniku rozpatrzenia sprawy zgłoszonej przez Marszałka Dyrektor RDOŚ wydał decyzję²², zwalniającą podmiot z obowiązku wykonania remediacji. W przypadku informacji otrzymanej od Starosty zawierciańskiego stwierdzono nieuzasadnioną beczynność Dyrektora RDOŚ w rozpatrywaniu sprawy, wynoszącą ok. 380²³ dni.

(dowód: akta kontroli str. 147-171; 174)

1.4. W okresie objętym kontrolą, w rejestrze prowadzonym od 2016 r. w oparciu o art. 101c ust. 5 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, dokonano łącznie sześciu zmian w aktualizacji statusu terenów, na których występowało hmpz. Zmiany polegały na przekwalifikowaniu terenów o statusie *w trakcie remediacji* na tereny o statusie *na których zakończono remediację*²⁴. Podstawę do ww. zmian stanowiły wyniki wpływających do RDOŚ sprawozdań z przeprowadzonych remediacji.

(dowód: akta kontroli str. 177-178)

¹⁵ Pismo Ministerstwa Środowiska, Departament Gospodarki Odpadami Nr DGO zg-078-26/46632/13/KN z dnia 19 listopada 2013 r. (data wpływu do RDOŚ 27 listopada 2013 r.)

¹⁶ W dalszej części *Ministerstwo*.

¹⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 1397, w dalszej części Rozporządzenie w sprawie rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

¹⁸ Badaniem objęto wpisy znajdujące się w rejestrze pod numerami: 140, 143, 413, 137, 463, wybrane do badania zgodnie z metodyką określoną w programie kontroli P/18/047, str. 27. Próba zawierała: dwa wpisy dotyczące terenów, na których występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi w trakcie remediacji (poz. rejestru nr: 140, 463); dwa wpisy dotyczące terenów, na których zakończono remediację (poz. rejestru nr: 143, 137) i jeden wpis dotyczący terenu, na którym występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, na którym nie podjęto remediacji (poz. rejestru nr: 413).

¹⁹ Pismo Nr DOA-ks.500.6.2017.at,mp.1 z dnia 4 maja 2017 r.

²⁰ Pismo Nr DOA.woss.500.34.2018.ep z dnia 30 lipca 2018 r.

²¹ W pierwszym z ww. przypadków RDOŚ otrzymał kopię raportu początkowego dla instalacji do produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania gliny, eksploatowanej w cegielni w Ogródzieńcu, której właścicielem jest Sp. z o.o, natomiast druga informacja przekazana przez Marszałka zawierała kopię dokumentacji pn. „Analiza konieczności sporządzenia raportu początkowego na terenie (...) Zakład Ołowiu w Katowicach”.

²² Nr WSI.511.17.2.2016.SA z dnia 5 września 2017 r.

²³ Dotyczy rozpatrywania sprawy z wniosku Spółki z o.o. „KERAM”. Liczbę dni ustalono przy wykorzystaniu funkcji programu excel - DNI.360 - w której przyjęto rok liczący 360 dni (tj. 12 miesięcy 30 dniowych).

1.5. Od dnia uruchomienia rejestru²⁵ do 25 września 2018 r. do RDOŚ wpłynęło łącznie 25 zgłoszeń od władających powierzchnią ziemi, dotyczących hmpz, których po weryfikacji RDOŚ nie zamieścił w rejestrze. Z ww. 25 zgłoszeń pięć (tj. 20,0%) wpłynęło do RDOŚ w 2016 r., osiem (tj. 32,0%) w 2017 r. i 12 (tj. 48,0%) w 2018 r. Żadne z tych zgłoszeń nie dotyczyło potencjalnego hmpz. Wnioski dotyczyły wydania decyzji ws. ustalenia planu remediacji, z czego: cztery (tj. 16,0%) zakończono wydaniem decyzji umarzającej postępowanie, dwa (tj. 8,0%) zakończono wydaniem postanowienia odmawiającego wszczęcia, sześć (tj. 24,0%) zostało wycofanych przez wnioskodawców, dwa wnioski (tj. 8,0%) pozostały bez rozpatrzenia ze względu na nie uzupełnienie przez stronę braków formalnych, a wobec pozostałych 11 wniosków (tj. 44,0%) postępowanie było w toku.

(dowód: akta kontroli str. 99-104; 856-860)

1.6. W latach 2014-2018, Dyrektor RDOŚ, nie korzystał z przysługującego mu prawa określonego w art. 101f ustawy *Prawo ochrony środowiska* i nie wydawał decyzji nakładających obowiązek wykonania badań zanieczyszczenia gleby w stosunku do władających powierzchnią ziemi, na której była prowadzona przed dniem 30 kwietnia 2007 r. działalność, mogąca z dużym prawdopodobieństwem powodować hmpz oraz występowały historyczne przesłanki wskazujące na występowanie takiego zanieczyszczenia. Powodem takiego stanu, jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Zapobiegania i Naprawy Szkód w Środowisku oraz Informacji o Środowisku i Zarządzania Środowiskiem²⁶ był fakt, iż wykazy potencjalnych hmpz, z okresu, o którym mowa powyżej, sporządzane przez starostów, zaczęły wpływać do RDOŚ w okresie prowadzenia niniejszej kontroli, a pozostałe wnioski wpływające do RDOŚ od władających powierzchnią ziemi zawierały wyniki badań zanieczyszczeń wykonane przez akredytowane laboratoria. Ponadto, jak dalej wyjaśnił Naczelnik WSI, zgłoszenia niespełniające wymogów formalnych np. z uwagi na brak wyników badań wykonanych przez akredytowane laboratoria, odsyłano do właściwego terytorialnie starosty w celu wykorzystania ich przy sporządzaniu wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

(dowód: akta kontroli str. 178)

1.7. Dyrektor RDOŚ, w okresie objętym kontrolą nie przeprowadzał w trybie art. 101g ust. ustawy *Prawo ochrony środowiska* badań potwierdzających występowanie zanieczyszczenia gleby i ziemi. Nie wydawał również decyzji i nie dokonywał wykreśleń z rejestru hmpz *terenów, na których badania nie potwierdziły występowania hmpz*. Nie wykonywał również badań w celu opracowywania planów remediacji, gdyż jak wyjaśnił Naczelnik WSI wykazy potencjalnych hmpz, sporządzanych w oparciu o dyspozycje art. 101d ww. ustawy, w odniesieniu, do których takie potwierdzenie będzie konieczne, wpływają aktualnie do RDOŚ.

(dowód: akta kontroli str. 178 - 179)

1.8. Dyrektor RDOŚ, realizując obowiązek udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie określony w art. 8 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w okresie objętym kontrolą, udzielił, w odpowiedzi na złożone wnioski, łącznie²⁷ 1520²⁸ informacji o środowisku, z czego 427²⁹ (28,1%) dotyczyło informacji w przedmiocie potencjalnych i hmpz. Jak wyjaśniła Dyrektor RDOŚ, każdorazowo, nawet w przypadkach gdy wnioski o udzielenie informacji były sformułowane ogólnikowo, RDOŚ informował o wszelkich będących w posiadaniu

²⁵ Tj. od 5 września 2016 r.

²⁶ W dalszej części WSI.

²⁷ Do 30 września 2018 r. włącznie.

²⁸ Z czego udzielono odpowiedzi w: 2014 r. – 217, w 2015 r. – 307, w 2016 r. – 376, w 2017 r. – 341, i w 2018 r. – 279.

²⁹ Z czego, odpowiedzi w przedmiocie hmpz udzielono: w 2014 r. – 48, w 2015 r. – 81, w 2016 r. – 84, w 2017 r. – 115 i w 2018 r. – 99.

jednostki danych z uwzględnieniem informacji zawartych w rejestrach, dokumentach, ekspertyzach, opracowaniach czy prowadzonych postępowaniach dotyczących hmpz.

Oprócz realizowania ww. obowiązku w sposób wynikający wprost z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, informacje o hmpz, RDOŚ przekazywał dwukrotnie³⁰ w trakcie posiedzeń Komisji Ekologii Śląskiego Związku Gmin i Powiatów przedstawicielom jednostek samorządu terytorialnego informując ich o obowiązkach w zakresie hmpz wynikających z ustawy Prawo ochrony środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 1172)

RDOŚ umożliwiał władającym powierzchnią ziemi, w całym badanym okresie, zgłaszanie informacji o terenach, na których występuje hmpz. Dyrektor wyjaśniła, że obowiązek swój, władający powierzchnią ziemi mogą realizować w sposób powszechnie przyjęty w organach administracji publicznej, tj. osobiście, listownie oraz poprzez skrzynkę podawczą w portalu e-PUAP.

(dowód: akta kontroli str. 230-233)

1.9. W kontrolowanym okresie, do Dyrektora RDOŚ nie wpływały skargi i wnioski w sprawie hmpz³¹.

(dowód akta kontroli str. 233,321)

Stwierdzone
nieprawidłowości:

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Bezczyność Dyrektora RDOŚ w rozpatrywaniu sprawy przekazanej pismem z dnia 26 czerwca 2015 r.³² na podstawie art. 217d ustawy POŚ przez Starostę zawierciańskiego, będącego organem uprawnionym do wydawania pozwoleń zintegrowanych, w sprawie stwierdzonych hmpz zgłoszonych przez władającego powierzchnią ziemi. W powyższej sprawie Dyrektor RDOŚ w dniu 30 grudnia 2015 r.³³ skierował do strony wezwanie do przedłożenia wniosku o wydanie decyzji ustalającej plan remediacji, zakreślając jednocześnie adresatowi ostateczny termin na realizację wezwania na sześć miesięcy od daty otrzymania pisma. Określonego przez Dyrektora RDOŚ terminu, zobowiązany nie dotrzymał. Ponowne wezwanie strony do złożenia przedmiotowych dokumentów Dyrektorowi RDOŚ nastąpiło pismem³⁴ z dnia 31 lipca 2017 r. (wysłane w dniu 1 sierpnia 2017 r.), tj. po około 380 dniach od daty upływu pierwszego wyznaczonego półrocznego terminu na przedłożenie wniosku przez władającego powierzchnią ziemi o wydanie decyzji w sprawie ustalenia planu remediacji.

(dowód: akta kontroli str. 149; 153-155)

Dyrektor RDOŚ wyjaśniła, że stwierdzona w toku kontroli bezczynność w działaniu tut. Organu była pochodną sytuacji kadrowej w WSI, jaka miała miejsce w 2016 r. Z zatrudnionych w ww. okresie w WSI dwóch pracowników przebywało na długotrwałym zwolnieniu chorobowym, a jeden pracownik był w trakcie wypowiedzenia umowy o pracę. Tym samym, w okresie powstania powyższej przewlekłości, Naczelnik WSI był jedynym pracownikiem w RDOŚ odpowiedzialnym

³⁰ W okresie objętym kontrolą: 24 listopada 2016 r. oraz 11 stycznia 2018 r.

³¹ W okresie objętym kontrolą, przyjmowanie i rozpatrywanie skarg w RDOŚ załatwiano w oparciu o dwa Zarządzenia wewnętrzne Dyrektora: Nr RDOŚ-24/1/09 z dnia 3 lutego 2009 r. w sprawie ustalenia regulaminu wewnętrznego Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Nr 12/2015 z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach.

³² Nr ROII.6222.003.2015.AMD.

³³ Pismo Nr WSI.510.14.2.2015.SA.

za prowadzenie postępowań administracyjnych z zakresu hmpz, co miało wpływ na powstanie stwierdzonej nieprawidłowości .

(dowód: akta kontroli str.844)

2. Nierzetelne prowadzenie rejestru hmpz, polegające na braku we wpisach wszystkich elementów wymaganych przepisami art. 101c ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz §2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, które stwierdzono w próbie pięciu (tj. 17,2%) spośród 29 wpisów.

W badanej próbie stwierdzono niezamieszczenie informacji:

- o przeprowadzonych remediacjach oraz osiągniętych w ich wyniku efektach ekologicznych dla terenów, na których zakończono remediacje - w żadnym z dwóch³⁵ wpisów (tj. 100%);
- o działalności prowadzonej na terenach, na których wystąpiło hmpz, obecnie, a także, o ile takie informacje są dostępne – w przeszłości – w pięciu³⁶ na pięć wpisów (tj. 100%);
- imienia i nazwiska albo nazwy obowiązującego do przeprowadzenia remediacji oraz adresu jego zamieszkania lub siedziby – w jednym³⁷ na pięć wpisów (tj. 20,0%);
- wpisu dotyczącego określenia przedmiotu działalności gospodarczej, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD), wykonywanej na terenie, na którym występuje hmpz, przez władającego powierzchnią ziemi – w trzech³⁸ na pięć wpisów (tj. 60,0%);
- wpisu określającego przedmiot działalności gospodarczej, zgodnie z PKD, wykonywanej na terenie, na którym występuje hmpz, przez obowiązującego do przeprowadzania remediacji – w trzech³⁹ na pięć wpisów (tj. 60,0%);
- o współrzędnych miejsca lub ciągu współrzędnych, określających granice obszaru wystąpienia zanieczyszczenia, w obowiązującym państwowym układzie odniesień przestrzennych – w pięciu⁴⁰ na pięć wpisów (tj. 100%);
- o sposobie przeprowadzenia remediacji, ustalonym na podstawie art. 101l ust. 4, art. 101m ust. 1 pkt 2 lub art. 101o ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, wskazujących jeden lub więcej sposobów przeprowadzenia remediacji, o których mowa w art. 101q ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska* – w trzech⁴¹ z pięciu wpisów (tj. 60,0%);
- o ocenie efektu ekologicznego przeprowadzenia remediacji, w szczególności wskazującą czy ocena przeprowadzenia remediacji, o której mowa w art. 101n ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, potwierdziła jej zgodność z ustalonym planem remediacji – w dwóch⁴² na dwa wpisy (100%);
- dotyczącej opisu efektu ekologicznego remediacji – w dwóch⁴³ na dwa wpisy (100%);
- dotyczących danych wskazujących wszystkie rodzaje działalności mogących z dużym prawdopodobieństwem powodować hmpz, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 101a ust. 5 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, prowadzonych na danym terenie, na którym wystąpiło

³⁵ Wpis nr: 143 i 137.

³⁶ Wpis nr: 140, 143, 413, 137, 463.

³⁷ Wpis nr: 463.

³⁸ Wpis nr: 140, 143, 463.

³⁹ Wpis nr: 140, 143, 463.

⁴⁰ Wpis nr: 140, 143, 413, 137, 463.

⁴¹ Wpis nr: 413, 137, 463.

⁴² Wpis nr: 143, 137.

⁴³ Wpis nr: 143, 137.

- historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi – w jednym⁴⁴ na pięć wpisów (tj. 20,0%);
- dotyczących podstawy prawnej i daty wszczęcia postępowania w jednym⁴⁵ na pięć wpisów (tj. 20,0%).

(dowód: akta kontroli str. 849-854)

Dyrektor RDOŚ wyjaśniła, że stwierdzone braki, występujące w każdym z pięciu zbadanych wpisów, wynikają z faktu, iż wpisów jak i zmian porządkowych w rejestrze, dokonują wyłącznie pracownicy posiadający dostęp do systemu teleinformatycznego. Czynności te realizowane są równolegle wraz z innymi zadaniami Wydziału WSI wynikającymi z regulaminu organizacyjnego Jednostki. Ponadto, dodała, że o ile art. 101c ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz § 2 rozporządzenia w sprawie rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi określają zakres danych i informacji możliwych do ujęcia, niemniej nie stanowią one zamkniętej listy obligatoryjnych informacji, których brak należy uznać za usterkę. Potwierdzeniem są tu, jak wynika z wyjaśnień Dyrektora, dane rejestru o działalności PKD, gdzie system teleinformatyczny dopuszcza wybranie opcji „BD” – brak danych. Niemniej wyjaśniła, że stwierdzone w toku kontroli, opisane powyżej braki w rejestrze „(...) zostały uzupełnione, w miarę możliwości i posiadanych danych, w związku z pismem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z 4 października 2018 r.⁴⁶ (...)”.

NIK odnosząc się do ww. wyjaśnień wskazuje, że wyżej cytowane pismo Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska potwierdza nierzetelne prowadzenie rejestru hmpz przez pracowników RDOŚ.

(dowód: akta kontroli str. 1171-1172)

OCENA CZĄSTKOWA

RDOŚ, w okresie objętym kontrolą realizował obowiązki związane z identyfikacją hmpz i potencjalnych hmpz. Od 2016 r. dokonywał wpisów do rejestru hmpz i potencjalnych hmpz, którego administratorem był GDOŚ. Niemniej obowiązki te realizował w sposób nierzetelny, o czym świadczą stwierdzone nieprawidłowości. Do ww. rejestru hmpz nie wprowadzono, ze względu na otrzymane z GDOŚ wytyczne, wskazujące na brak podstawy prawnej, danych o występujących na terenie Województwa zanieczyszczeniach, otrzymanych od Wojewody Śląskiego w 2008 r. na podstawie art. 161 *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

OBSZAR

2. Wydawanie decyzji administracyjnych przez Dyrektora RDOŚ w sprawach dotyczących historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2014 – 2018 (do 30 września) do RDOŚ wpłynęło łącznie 58 wniosków w sprawach dotyczących hmpz, z czego 55 wniosków (tj. 94,8%) o wydanie decyzji ustalających plan remediacji na terenach o potwierdzonym hmpz i trzy wnioski (5,2%) dotyczące zgłoszenia hmpz. Żaden z 58 wniosków nie dotyczył zgłoszenia potencjalnego hmpz, o którym mowa w art. 101c ust. 3 ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Rozpatrując ww. 58 spraw, Dyrektor RDOŚ, wydał, w oparciu o dokumenty dołączone do zgłoszeń łącznie: 43 decyzje i cztery postanowienia, z czego 36 decyzji (tj. 83,7%) w sprawach objętych rejestrem hmpz dotyczących ustalenia planu remediacji (w tym również dotyczących zmian terminów zakończenia

⁴⁴ Wpis nr. 463.

⁴⁵ Wpis nr. 463.

planowanych działań remediacyjnych) oraz siedem decyzji (16,3%) i cztery postanowienia (tj. 100,0%) w sprawach dotyczących hmpz, których rozpatrywanie nie zakończyło się dokonaniem wpisu do rejestru. Siedem ww. decyzji dotyczyło umorzenia w trybie art. 105 kpa spraw z wniosków władających powierzchnią ziemi, dotyczących wydania decyzji ustalającej plan remediacji. Cztery postanowienia dotyczyły: w dwóch przypadkach (50,0%) odmowy wszczęcia postępowania o wydanie decyzji, a dwa pozostałe – zawieszenia i odwieszenia na wniosek strony prowadzonego przez Dyrektora RDOŚ postępowania o wydanie decyzji ustalającej plan remediacji wraz z jednoczesnym zgłoszeniem hmpz.

(dowód: akta kontroli str. 93-104; 856-860)

2.2. Dokonując wpisu do rejestru hmpz, Dyrektor RDOŚ nie wydawał decyzji, skierowanych do władającego powierzchnią ziemi, o których mowa w art. 101c ust. 3 ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Naczelnik WSI wyjaśnił, że wynika to stąd, iż zgłoszenia, na podstawie których dokonano wpisów do rejestru, dotyczyły wydania decyzji ws. ustalenia planu remediacji i zawierały dokumentację potwierdzającą wystąpienie zanieczyszczenia powierzchni ziemi wraz z nazwami substancji niebezpiecznych i wynikami ich badań wykonanymi przez akredytowane laboratoria. W związku z powyższym, po konsultacjach z GDOŚ przyjęto, iż dokumenty takie należy traktować jako potwierdzające występowanie hmpz, a nie potencjalne hmpz, o którym mowa w art. 101c ustawy *Prawo ochrony środowiska*. W związku z powyższym czynności technicznych polegających wpisie do rejestru dokonano bez wydawania decyzji administracyjnej, o której mowa w art. 101c ust. 3 ustawy *Prawo ochrony środowiska*.

(dowód: akta kontroli str. 182-189; 193)

2.3. W latach 2014 – 2018 Dyrektor RDOŚ wydał 13 decyzji ustalających plan remediacji. Zgodność treści decyzji z wymogami art. 101l ust. 4 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, zweryfikowano w oparciu o losowo wybrane dziesięć decyzji⁴⁷ (tj. 76,9%), obejmujących 67 działek o powierzchni 39,5077 ha. Wszystkie dziesięć decyzji zawierało informacje, o których mowa w ww. artykule ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁴⁸, niemniej spośród nich - cztery (tj. 40,0%) wydano bez zasięgnięcia opinii podmiotów wymienionych w art. 101l ust. 5 ustawy *Prawo ochrony środowiska*.

W badanym okresie oprócz ww. czterech decyzji wydanych bez zasięgnięcia przedmiotowych opinii przez RDOŚ, wydano jeszcze dwie decyzje w sprawie ustalenia planu remediacji, co daje łącznie sześć decyzji wydanych przez Dyrektora RDOŚ bez zasięgnięcia opinii organów wymienionych w art. 101l ust. 5 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, z czego: jedną (tj. 16,7%) w 2014 r., dwie (tj. 33,3%) w 2015 r. i trzy (tj. 50,0%) w 2016 r. Sześć przedmiotowych decyzji wydanych bez zasięgnięcia opinii stanowiło 46,1% wszystkich wydanych przez RDOŚ decyzji ustalających plany remediacji.

(dowód: akta kontroli str. 138; 183-184; 192)

2.4. W okresie od 1 stycznia 2014 r. do dnia 9 października 2018 r. włącznie Dyrektor RDOŚ nie wydawał w trybie art. 101m ust. 1 pkt 2 ustawy *Prawo ochrony*

⁴⁷W tym: w 2014 r. – jedna decyzja Nr WSI.511.12.2014.SA z dnia 16 grudnia 2014 r.; w 2015 r. – dwie decyzje Nr: WSI.511.14.2.2014.SA z dnia 10 marca, WSI.511.2.2015.SA z dnia 24 kwietnia; w 2016 r. – jedna decyzja Nr WSI.511.1.1.2016 z dnia 3 lutego 2016 r.; w 2017 r. – cztery decyzje Nr: WSI.511.7.2016.KN z dnia 22 lutego, WSI.511.8.2016.KN z dnia 31 maja, WSI.511.10.2.2016.SA z dnia 4 lipca, WSI.515.2.2017.SA.1 z dnia 25 sierpnia; w 2018 r. – dwie decyzje Nr: WSI.515.10.2017.SA.3 z dnia 23 lutego, WSI.515.5.3.2017.MB z dnia 13 marca.

⁴⁸Wskazanie terenu wymagającego przeprowadzenia remediacji poprzez wskazanie adresu i numerów ewidencyjnych działek oraz jego powierzchni, nazw substancji powodujących ryzyko oraz ich zawartość w glebie i ziemi, do jakich doprowadzi remediacja, sposób przeprowadzenia remediacji, terminy rozpoczęcia i zakończenia remediacji oraz sposób potwierdzenia remediacji oraz termin przedłożenia dokumentacji z jej przeprowadzenia, w tym wyników badań zanieczyszczenia gleby i ziemi wykonanych przez akredytowane laboratorium.

środowiska decyzji nakładających na podmioty do tego zobowiązane obowiązku przeprowadzenia remediacji hmpz zgodnie z ustalonym przez siebie planem.

Nie wydawał również w ww. okresie decyzji w trybie art. 101o ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska* zobowiązujących władających powierzchnią ziemi do udostępnienia zanieczyszczonego terenu w celu przeprowadzenia przez siebie remediacji.

(dowód: akta kontroli str. 184)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wydanie w latach 2014 – 2016 przez Dyrektora RDOŚ sześciu decyzji ustalających plany remediacji⁴⁹ z naruszeniem art.101l ustawy *Prawo ochrony środowiska*, tj. bez zasięgnięcia opinii dotyczących projektu planu remediacji w organach⁵⁰ wymienionych w ust. 5 ww. przepisu.

Naczelnik WSI wyjaśnił, że powyższe nastąpiło na skutek błędnie interpretowanych przez niego przepisów art. 101l ust. 5 ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz stosunkowo niewielkiej liczby prowadzonych postępowań w tej materii, a co za tym idzie wynikającym z tego tytułu brakiem praktyki i wypracowanego sposobu postępowania.

Również Dyrektor RDOŚ, w ramach wyjaśnień dotyczących barier organizacyjnych, wskazała na niedostateczną ilość szkoleń dedykowanych pracownikom dyrekcji zwłaszcza w świetle niespójności przepisów dotyczących ochrony środowiska oraz rozbieżności interpretacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 138-140; 183-184; 1175)

OCENA CZĄSTKOWA

RDOŚ, w okresie objętym kontrolą wydając decyzje administracyjne dotyczące hmpz, w początkowym okresie po wejściu w życie obowiązujących przepisów dotyczących hmpz, sześć z nich wydał z pominięciem opinii organów, u których był ustawowo zobowiązany zasięgnąć opinii.

OBSZAR

3. Skuteczność podejmowanych działań na rzecz usuwania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi

Opis stanu
faktycznego

3.1. W okresie objętym kontrolą RDOŚ nie przeprowadzał remediacji w trybie art. 101i ustawy *Prawo ochrony środowiska* na terenach, na których stwierdzono hmpz, tj. w przypadkach, kiedy:

- nie można wszcząć wobec władającego powierzchnią ziemi postępowania egzekucyjnego dotyczącego obowiązku przeprowadzenia remediacji albo egzekucja okazała się bezskuteczna;
- władający powierzchnią ziemi wykaże, że zanieczyszczenie, dokonane po dniu objęcia przez niego władania, spowodował inny sprawca, wobec którego nie

⁴⁹ Dotyczy decyzji nr: WSI.511.12.2014.SA z dnia 16 grudnia 2014 r., WSI.511.14.2.2014.SA z dnia 10 marca 2015 r., WSI.511.2.2015.SA z dnia 24 kwietnia 2015 r., WSI.511.1.1.2016.MB z dnia 3 lutego 2016 r., WSI.511.4.2.2016.MB z dnia 16 maja 2016 r., WSI.511.5.2016.SA z dnia 26 lipca 2016 r.

⁵⁰ 1. Państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego – w odniesieniu do oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi na danym terenie; 2. Państwowego powiatowego inspektora sanitarnego – w odniesieniu do zanieczyszczenia w ujęciach wody przeznaczonej do spożycia; 3. Dyrektora okręgowego urzędu górniczego – w odniesieniu do zanieczyszczenia spowodowanego ruchem zakładu górniczego; 4. Dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych – w odniesieniu do zanieczyszczenia na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe; 5. Dyrektora parku narodowego – w odniesieniu do zanieczyszczenia na obszarze parku narodowego i jego otuliny; 6. Dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – w odniesieniu do zanieczyszczenia w strefach ochronnych ujęć wody; 7. Starosty – w odniesieniu do zanieczyszczenia

można wszcząć postępowania egzekucyjnego dotyczącego obowiązku przeprowadzenia remediacji, lub egzekucja okazała się bezskuteczna;

- władający powierzchnią ziemi dokonał zgłoszenia na podstawie art. 12 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o *wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw*⁵¹ oraz starosta uwzględnił zgłoszenie w rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi, z wyszczególnieniem terenów, na których obowiązek rekultywacji obciążał starostę;
- z uwagi na zagrożenie dla zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku jest konieczne niezwłoczne jej przeprowadzenie.

(dowód akta kontroli str. 230-233, 841)

Dyrektor RDOŚ wyjaśniła, że w ramach swojej właściwości rzeczowej i miejscowej nie zidentyfikowała przypadków, w których była obowiązana do przeprowadzenia remediacji, o której mowa w ww. art. ustawy.

(dowód akta kontroli str. 823-826)

Dotyczyło to również terenów tzw. „bomb ekologicznych” w województwie, gdzie zidentyfikowano i udokumentowano hzipz po działających na terenie Tarnowskich Gór Zakładach Chemicznych „Tarnowskie Góry”⁵² oraz w Jaworznie po Zakładach Chemicznych „Organika-Azot” S.A.⁵³. W obu przypadkach RDOŚ nie przeprowadził remediacji zanieczyszczonych terenów ze względu na zaleganie na nich w dalszym ciągu odpadów, a przepisy dotyczące ochrony powierzchni ziemi zobowiązujące Dyrektora RDOŚ do przeprowadzenia remediacji, w tym ww. art. 101i ustawy *Prawo ochrony środowiska* nie znajdują zastosowania do usuwania odpadów, gdyż zgodnie ze stanowiskiem zaprezentowanym przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska, w piśmie z dnia 30 listopada 2016 r.⁵⁴: *W świetle definicji powierzchni ziemi, remediacji i substancji powodującej ryzyko, przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska o ochronie powierzchni ziemi nie znajdują zastosowania do usuwania odpadów zdeponowanych na powierzchni ziemi. Wymaga przy tym podkreślenia fakt, że aby można było prowadzić remediację zanieczyszczonej powierzchni ziemi, konieczne jest usunięcie odpadów.*

(dowód: akta kontroli str. 668-820)

3.2. Harmonogram zadań Dyrektora RDOŚ, o którym mowa w art. 101j ustawy *Prawo ochrony środowiska* przyjęto w RDOŚ 5 stycznia 2015 r., a 7 stycznia przekazano go do wiadomości GDOŚ i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁵⁵ oraz do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach⁵⁶, dochowując tym samym 18 miesięcznego terminu na jego opracowanie, określonego w art. 35 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o *zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw*⁵⁷. Jednak, jak wyjaśnił Naczelnik WSI, objęto nim omyłkowo również zadania z zakresu postępowań prowadzonych przez RDOŚ w trybie art. 16 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o *zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie*⁵⁸ dotyczące wykonania badań powierzchni ziemi na działce nr 36/16 położonej przy

⁵¹ Dz. U. z 2001 r. Nr. 100, poz. 1085, ze zm.

⁵² W dalszej części Z.Ch. Tarnowskie Góry.

⁵³ W dalszej części Z.Ch. „Organika”.

⁵⁴ DGO-I.070.39.2016.MS

⁵⁵ W dalszej części NFOŚiGW.

⁵⁶ W dalszej części WFOŚiGW.

⁵⁷ Dz.U.2014, poz. 1101.

⁵⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 954, w dalszej części *Ustawa o zapobieganiu szkodom*.

ul. Kasprzaka 70A w Dąbrowie Górniczej wraz z określeniem działań naprawczych w celu przeprowadzenia remediacji.

Weryfikacja i korekta ww. harmonogramu przez RDOŚ nastąpiła w dniu 30 stycznia 2015 r.⁵⁹, w związku z wnioskiem przesłanym przez NFOŚiGW, którego celem było ujednoczenie w skali całego kraju wzorów harmonogramów składanych przez Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska. Skorygowany harmonogram działań RDOŚ obejmował zadania wymienione w art. 101j ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska* związane z zanieczyszczeniami powierzchni ziemi spowodowanych przez Zakłady Chemiczne Organika – Azot S.A. w Jaworznie wraz z określeniem działań naprawczych w celu przeprowadzenia remediacji. Zweryfikowane i opracowane z wykorzystaniem wzorów tabel przekazanych przez NFOŚiGW, RDOŚ przekazał wraz z wnioskami o dofinansowanie zadań z zakresu ustawy o zapobieganiu szkodom i ustawy *Prawo ochrony środowiska* w dniach 30 stycznia i 13 marca 2015 r.

Zadania z zakresu usuwania hmpz polegające na rozpoznaniu zanieczyszczeń powierzchni ziemi spowodowanych przez Zakłady Chemiczne Organika – Azot S.A. w Jaworznie wraz z określeniem działań naprawczych w celu przeprowadzenia remediacji, ze względu na objęcie ich umową o dofinansowanie, zawartą pomiędzy Prezydentem Miasta Jaworzno i NFOŚiGW w Warszawie, nie podlegały dofinansowaniu ze środków RDOŚ.

(dowód akta kontroli str. 59-61; 203-229)

3.3. W okresie objętym kontrolą, dyrektor RDOŚ wydał na podstawie art. 101i ust. 4 ustawy *Prawo ochrony środowiska* 13⁶⁰ decyzji ustalających plan remediacji, z czego osiem zostało zakończonych dla trzech nie upłynął jeszcze termin zakończenia remediacji określony w decyzji, a dwie⁶¹ pozostałe, jak wyjaśnił Naczelnik WSI, to decyzje, w których termin usunięcia potwierdzonego zanieczyszczenia na podstawie art. 217d ust. 2 i 3 ustawy *Prawo ochrony środowiska* odsunięto w czasie, do momentu zakończenia eksploatacji instalacji wymagającej uzyskania pozwolenia zintegrowanego.

(dowód: akta kontroli str. 62-78; 822; 826; 903-926; 1159-1160)

Wybranych do badania dziesięć⁶² spośród 13 decyzji (tj. 76,92%), ustalających plan remediacji, obejmowało obszar o potwierdzonym hmpz o powierzchni 39,5377 ha i wszystkie wydano zgodnie z postanowieniami art. 101i ust. 4, zawierając w nich wymagane ww. przepisem informacje. Sześć z remediacji prowadzonych w oparciu o decyzje wybrane do badania zostało zakończonych przez władających powierzchnią ziemi⁶³.

(dowód: akta kontroli str. 873-964)

Na terenach, dla których Dyrektor RDOŚ wydał decyzje ustalające plany remediacji w przeszłości prowadzono działalność o charakterze w przemyśle⁶⁴. Z czterech

⁵⁹ W tym samym dniu korektę przekazano do NFOŚiGW, natomiast w dniu 13 marca 2015 r. przekazano do WFOŚiGW.

⁶⁰ Decyzje ustalające plany remediacji wydano w: 2014 r. – jedną, w 2015 r. – dwie, w 2016 r. – cztery, 2017 r. – cztery, w 2018 r. – dwie.

⁶¹ Decyzje: WSI.511.7.2016.KN z dnia 22 lutego 2017 r., WSI.511.8.2016.KN z dnia 31 maja 2017 r.

⁶² 1. WSI.511.12.2014.SA z 16 grudnia 2014 r., 2. WSI.511.14.2.2014.SA z 10 marca 2015 r., 3. WSI.511.2.2015.SA z 24 kwietnia 2015 r., 4. WSI.511.1.1.2016 z 3 lutego 2016 r., 5. WSI.511.7.2016.KN z 22 lutego 2017 r., 6. WSI.511.8.2016.KN z 31 maja 2017 r., 7. WSI.511.10.2.2016.SA z 4 lipca 2017 r., 8. WSI.515.2.2017.SA.1 z 25 sierpnia 2017 r., 9. WSI.515.10.2017.SA.3 z 23 lutego 2018 r., 10. WSI.515.5.3.2017.MB z 13 marca 2018 r.

⁶³ Dotyczy poz. z rejestru nr: 142, 143, 139, 462, 467, 468.

⁶⁴ 1. Rafineria Ropy Naftowej w Katowicach – Ligocie (nr z rejestru 142); 2. Koksownia „Concordia” w Zabrze (nr z rejestru 143); 3. Zakład Produktów Naftowych nr 10 w Rybniku-Kamieniu (nr z rejestru 146); 4. Rurociąg podziemny, zasilający kopalnię Sośnica gazem koksowniczym w Gliwicach (nr z rejestru 139); 5. Działalność hutnicza i metalurgiczna prowadzona w Częstochowie na terenie dzielnicy Raków (nr z rejestru 208); 6. Działalność przemysłowa związana z wydobyciem rud cynku i ołowiu w Piekarach Śląskich (nr z rejestru 254), 7. „Fabryka Odczynników Chemicznych” w Gliwicach (nr z rejestru 462); 8. Baza paliw w Boronowie - gm. Boronów, Powiat Lubliński (nr z rejestru 463); 9. Stacja paliw w Sosnowcu

decyzji, wydanych w czasie obowiązywania rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziem⁶⁵, trzy⁶⁶ decyzje dotyczyły gruntów z przeznaczeniem pod tereny przemysłowe, użytki kopalne, tereny komunikacyjne⁶⁷ a w jednym przypadku⁶⁸ z przeznaczeniem na użytki rolne z wyłączeniem gruntów pod stawami i gruntów pod rowami, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, nieużytki, a także grunty zurbanizowane z wyłączeniem terenów przemysłowych, użytków kopalnych oraz terenów komunikacyjnych⁶⁹. W pozostałych sześciu badanych decyzjach⁷⁰, wydanych po wejściu w życie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi⁷¹ wymóg przeprowadzenia remediacji hmpz określono dla gruntów z przeznaczeniem pod tereny działalności produkcyjnej, baz i składów, magazynów, produkcji z zabudową przemysłową i techniczno-magazynową (zakłady przetwórcze, montażowe)⁷², w czterech decyzjach⁷³ oraz w dwóch decyzjach⁷⁴ dla gruntów przeznaczonych pod tereny mieszkaniowe, przemysłowe, zabudowę usługową, w tym z branży logistycznej⁷⁵.

(dowód akta kontroli str.861-863, 1159-1160)

3.4. W przypadkach sześciu decyzji⁷⁶ objętych badaniem, w których zakończono remediacje, władający powierzchnią ziemi przedłożyli Jednostce sprawozdania w terminie określonym w decyzjach Dyrektora RDOŚ, niemniej w dwóch⁷⁷ przypadkach stwierdzono, że pomimo wpływu do RDOŚ sprawozdania z przeprowadzonej remediacji, w rejestrze hmpz nie dokonano zmiany statusu terenu i mają one nadal status „terenu, na którym występuje hmpz w trakcie remediacji”.

(dowód akta kontroli str. 861-863, 903-926, 965-970, 1157-1158)

Regionalny Dyrektor, w trybie art. 101n *Prawo ochrony środowiska*, dokonywał oceny przeprowadzonej remediacji na miejscu lub w siedzibie RDOŚ, w oparciu o sprawozdania z przeprowadzonych remediacji. Jak wyjaśniła Dyrektor, wyżej cytowany art. nie określa szczegółowego trybu, formy i terminu dokonywania oceny przeprowadzonej remediacji, jak również nie wskazuje na formę dokumentowania ww. czynności.

(dowód akta kontroli str. 865, 873-887, 897-902, 927-938, 951-964, 967)

Dyrektor RDOŚ, wyjaśniła również, że dokonując oceny przeprowadzenia remediacji pod kątem jej zgodności z ustalonym w decyzjach planem, nie zlecano Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach, wykonywania badań potwierdzających osiągnięcie efektu ekologicznego prezentowanego w sprawozdaniach z uwagi na brak podstawy prawnej do takiego działania, zarówno w przepisach ustawy *Prawo ochrony środowiska*, jak i ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o *Inspekcji Ochrony Środowiska*⁷⁸. Ponadto, sprawozdania składane przez zobowiązanych do przeprowadzenia remediacji zawierają wyniki badań zanieczyszczenia ziemi i gleby wykonane przez laboratoria akredytowane, o których

⁶⁵ Dz. U. z 2002 r. nr 65, poz. 1359, uchylone z dniem 5 września 2016 r.

⁶⁶ Decyzje: WSI.511.12.2014.SA z dnia 16.12.2014 r., WSI. 511.2.2015.SA z dnia 24.04.2015 r., WSI.511.1.1.2016.MB z dnia 3.02.2016 r.

⁶⁷ Grunty grupy „C”.

⁶⁸ Decyzja nr WSI.511.14.2.2014.SA z dnia 10 marca 2015 r.

⁶⁹ Grunty grupy „B”.

⁷⁰ WSI.511.7.2016.KN z dnia 22 lutego 2017 r., WSI.511.8.2016.KN z dnia 31 maja 2017 r.

⁷¹ Dz. U. z 2016 r., poz. 1395, obowiązujące od dnia 5 września 2016 r.

⁷² Grunty grupy IV.

⁷³ Decyzje: WSI.511.7.2016.KN z dnia 22 lutego 2017 r., WSI.511.8.2016.KN z dnia 31 maja 2017 r., WSI.511.10.2.2016.SA z dnia 4 lipca 2017 r., WSI.515.2.2017.SA z dnia 25 sierpnia 2017 r.

⁷⁴ Decyzje: WSI.515.5.3.2017.MB z dnia 14 marca 2018 r., WSI.515.10.2017.SA3 z dnia 23 lutego 2018 r.

⁷⁵ Grunty grupy I.

⁷⁶ Nr z rejestru: 142, 143, 139, 462, 467, 468.

⁷⁷ Nr z rejestru: 142 i 139.

⁷⁸ Tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 147, ze zm.

mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Z kolei zakres akredytacji laboratoriów delegatur Inspekcji Ochrony Środowiska w Bielsku-Białej i Częstochowie obejmuje wyłącznie oznaczanie zawartości: rtęci do max. 10 mg/kg, kadmu, chromu, ołowiu, niklu do 500 mg/kg oraz cynku do 1000 mg/kg, stąd wyniki badań wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska poza ww. substancjami w stężeniach przekraczających zakres akredytacji, nie spełniałyby wymogów ustawowych.

(dowód: akta kontroli str. 1202-1203; 1207-1222)

Rzetelność dokonania przez Dyrektora RDOŚ oceny, o której mowa w art. 101n *Prawo ochrony środowiska* sprawdzono badając sześć⁷⁹ sprawozdań z zakończonych remediacji, z których jedna zakończyła się w 2015 r., dwie w 2017 r. i trzy w 2018 r. Sprawozdania z ww. remediacji przedłożono do RDOŚ w terminach określonych w decyzjach ustalających plan remediacji. Zawierały one wyniki badań gleby i ziemi wykonane przez akredytowane laboratoria stwierdzające osiągnięcie zakładanego efektu ekologicznego. W trakcie badania stwierdzono, że w dwóch⁸⁰ z sześciu zbadanych sprawozdań brak jest dowodów w postaci „kart przekazania odpadów” podmiotowi posiadającemu stosowne pozwolenia lub zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi.

(dowód akta kontroli str. 62-78, 848, 861- 863, 883-887, 873-882)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelne prowadzenie rejestru hmpz polegające na niezaktualizowaniu statusu terenu będącego w trakcie remediacji na status terenu, na którym zakończono remediację w przypadku dwóch wpisów (139 i 142), pomimo dowodów na zakończenie procesu remediacji w postaci sprawozdań z jej przeprowadzenia, które RDOŚ otrzymała odpowiednio 29 grudnia 2016 r. oraz 29 marca 2018 r. Do dnia wyeksportowania danych na potrzeby niniejszej kontroli z rejestru hmpz, tj. 21 września 2018 r. upłynęło, odpowiednio: 631 i 176 dni.

(dowód: akta kontroli str. 62; 71; 848; 861-862)

Dyrektor RDOŚ wyjaśniła, że powody, dla których nie zaktualizowano statusu terenów ww. dwóch wpisów do dnia ich wyeksportowania na potrzeby niniejszej kontroli wynikają z faktu, że zmian w rejestrze hmpz dokonują wyłącznie pracownicy posiadający dostęp do systemu teleinformatycznego i czynności te realizowane są równolegle wraz z innymi zadaniami Wydziału WSI wynikającymi z regulaminu organizacyjnego Jednostki. Jednocześnie poinformowała, że status terenów, dla dwóch ww. wpisów został już zaktualizowany, odpowiednio w dniach 1 i 19 października 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 1171-1172; 1202-1206)

2. Nierzetelne dokonanie oceny z przeprowadzonej remediacji w oparciu o przedłożone do RDOŚ sprawozdania po jej zakończeniu. W dwóch na sześć zbadanych sprawozdań, stwierdzono brak kart przekazania odpadów, co było niezgodne z zapisami decyzji wydanych przez Dyrektora RDOŚ dotyczących ustalenia planu remediacji, w których wskazano na konieczność załączenia do przedmiotowego sprawozdania dokumentów w postaci „kart przekazania odpadów” potwierdzających przekazanie „zanieczyszczonej gleby, ziemi oraz ewentualnie zanieczyszczonej wody, podmiotom posiadającym stosowne

⁷⁹ W tym: cztery (nr z rejestru: 143, 462, 467, 468), których status terenu w rejestrze hmpz wskazywał, że proces remediacji został zakończony i dwóch (nr z rejestru: 142 i 139), dla których pomimo wpływu końcowych sprawozdań z przeprowadzonych remediacji Dyrektor RDOŚ nie dokonał zmian statusu terenu.

⁸⁰ Decyzje: WSI. 511.14.2.2014 SA z 10 marca 2015 r. (nr z rejestru 143) i WSI.511.12.2014 SA z dnia 16 grudnia 2014 r.

zezwolenia (pozwolenia) na prowadzenie działalności w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*⁸¹.

(dowód akta kontroli str. 999-1153)

Dyrektor RDOŚ wyjaśniła, że nie wzywano do uzupełnienia przedmiotowej dokumentacji o karty przekazania odpadów z uwagi na fakt, iż kwestie dotyczące postępowania z odpadami oraz odpowiedzialności w tym zakresie regulowane są przepisami ustawy *o odpadach* i nie mogą być egzekwowane na podstawie decyzji wydanej w trybie przepisów Działu IV Ochrona powierzchni ziemi ustawy *Prawo ochrony środowiska*.

(dowód akta kontroli str. 869-871, 965-970)

Natomiast, Naczelnik WSI wyjaśnił, że zapisy o dołączaniu do sprawozdań z przeprowadzonych remediacji, kart przekazania odpadów podmiotom posiadającym stosowne zezwolenia lub pozwolenia, mają charakter informacyjny i zapobiegawczy, stosowany w celu uniknięcia nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami, które regulują przepisy ustawy *o odpadach*. Kluczowym, dla oceny przez RDOŚ, są wyniki badań zanieczyszczeń gleby i ziemi po przeprowadzonych remediacjach.

(dowód: akta kontroli str. 866-867)

NIK nie zgadza się z złożonymi wyjaśnieniami zarówno Dyrektora RDOŚ jak i Naczelnika WSI. Obowiązek przedłożenia dokumentów potwierdzających przekazanie zanieczyszczonej gleby i ziemi podmiotowi posiadającemu stosowne zezwolenia jest obowiązkiem nałożonym w drodze decyzji wydanej przez Dyrektora RDOŚ. Zapisy zawarte w decyzjach nie mogą być traktowane jak zapisy o charakterze zapobiegawczym. Skoro Dyrektor RDOŚ nałożył decyzją taki obowiązek, winien go wyegzekwować. W związku z powyższym dokonując oceny Dyrektor, w przypadku braku kart przekazania odpadów, powinien wezwać do ich uzupełnienia lub wyjaśnienia przyczyn ich braku, w celu ustalenia, czy w procesie remediacji zanieczyszczona ziemia i gleba trafiła w miejsca do tego przeznaczone.

OCENA CZĄSTKOWA

Działania RDOŚ w zakresie doprowadzenia do remediacji terenów, na których wystąpiły hmpz, z uwagi na ograniczenia wynikające z obowiązujących przepisów, zwłaszcza w części dotyczącej usuwania odpadów będących przyczyną zanieczyszczenia powierzchni ziemi, nie mogły być skuteczne. Należy zauważyć, że w badanym okresie, Dyrektor RDOŚ nie przeprowadzał remediacji w trybie art. 101i ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Wszelkie czynności i działania Dyrektora RDOŚ, w badanym okresie ograniczały się do działań administracyjnych polegających na bieżącym prowadzeniu elektronicznego rejestru hmpz, wydawaniu decyzji ustalających plany remediacji oraz dokonywaniu oceny ich przeprowadzenia. W ww. obszarach stwierdzono nieprawidłowości, polegające na nieaktualizowaniu wpisów zawartych w rejestrze hmpz oraz nierzetelnym dokonywaniu oceny zgodności remediacji z ustalonym w decyzji planem, tj. m.in. niezaktualizowaniu statusu terenu będącego w trakcie remediacji na status terenu, na którym zakończono remediację oraz nie egzekwowaniu od podmiotów przeprowadzających remediację, dokumentów potwierdzających przekazanie odpadów niebezpiecznych podmiotom do tego uprawnionym.

⁸¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 992, ze zm. W dalszej części *Ustawa o odpadach*.

4. Zapewnienie niezbędnych środków finansowych dla realizacji zadań w zakresie identyfikacji, prowadzenia badań i usuwania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi

Opis stanu faktycznego

4.1. W latach 2014 – 2018 plan wydatków po zmianach RDOŚ wynosił: w 2014 r. - 5 323 487,00 zł, w 2015 r. - 8 272 242,00 zł; w 2016 r. - 7 291 505,31 zł; w 2017 r. - 5 664 442,00 zł; oraz w 2018 r. wg stanu na 30 czerwca - 5 654 914,06. Plan wykonano odpowiednio w wysokości 5 259 731,87 zł w 2014 r. (98,8% planu po zmianach); 7 849 108,76 zł w 2015 r. (94,9%); 7 239 287,14 zł w 2016 r. (99,3%); 5 615 479,78 zł w 2017 r. (99,1%) i do końca czerwca 2018 r. w wysokości 2 335 933,89 zł (tj. 41,3% planu po zmianach).

Naczelnik WSI wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą RDOŚ nie planował w budżecie środków na pokrycie wydatków związanych z identyfikacją, prowadzeniem badań czy usuwaniem hzpz. Nie ponosił również w związku z tym kosztów związanych z wykonywaniem zastępczego przeprowadzania remediacji hzpz czy opracowywania planów remediacji. Nie wystąpiła, zatem konieczność wydawania decyzji w trybie art. 101m ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, w której Dyrektor RDOŚ nakładałby na władającego ziemią, zobowiązanego do wykonania remediacji, obowiązku zwrotu kosztów opracowania planu czy wykonania zastępczego remediacji.

Ponadto Dyrektor RDOŚ, wyjaśniła, że od momentu powstania regionalnych dyrekcji ochrony środowiska w 2008 r. budżet jednostki pozostaje na porównywalnym poziomie i nie jest zwiększany, nawet w przypadku nadania dodatkowych kompetencji.

(dowód: akta kontroli str. 80; 87; 90; 1183)

4.2. Dyrektor RDOŚ, ustalając po raz pierwszy w 2015 r. w trybie art. 101j ustawy *Prawo ochrony środowiska* harmonogram swoich zadań w zakresie hzpz, nie uwzględniła możliwości ich dofinansowania, jak również nie zasięgała w tej kwestii opinii WFOŚiGW czy NFOŚiGW. Dyrektor RDOŚ, wyjaśniła, że było to skutkiem zbyt krótkiego terminu określonego przez Dyrektora GDOŚ⁸², jaki wyznaczono jednostce do przygotowania i przedłożenia ww. instytucjom harmonogramu swoich działań i późniejszej jego aktualizacji sporządzonej na wniosek NFOŚiGW z dnia 12 stycznia 2015 r.⁸³ Jak dalej wyjaśniła Dyrektor RDOŚ, nie występowało o uruchomienie środków z rezerwy budżetu państwa na zadania wymienione w sporządzonym harmonogramie, gdyż żadne z ujętych w nim przedsięwzięć nie spełniało przesłanek, o których mowa w art. 101j ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, wskazujących na RDOŚ, jako podmiot zobowiązany do przeprowadzenia remediacji hzpz.

(dowód: akta kontroli str. 1182-1184)

4.3. W latach 2014–2018 Dyrektor RDOŚ otrzymywała informacje dotyczące możliwości pozyskania środków finansowych na identyfikację i usuwanie hzpz. Źródłem i inicjatorem jej przekazania były: NFOŚiGW⁸⁴ oraz Departament Funduszy Ekologicznych Ministerstwa Środowiska⁸⁵. Jak wyjaśniła Dyrektor RDOŚ, nie należy do kompetencji kierowanej przez nią jednostki, prowadzenie polityki informacyjnej skierowanej do osób fizycznych lub jednostek budżetowych w zakresie możliwości

⁸² Dyrektor GDOŚ pismem z dnia 8 grudnia 2014 r. zobowiązał Dyrektorów RDOŚ do opracowania harmonogramu zadań do dnia 7 stycznia 2015 r.

⁸³ Pismo nr NF/DZ/KM/583/2015.

⁸⁴ Pismo nr NF/DZ/KM/583/2015 z dnia 12 stycznia 2015 r.

pozyskiwania źródeł finansowania działań związanych z identyfikacją i usuwaniem hmpz, niemniej jednak, w przypadkach, gdy do RDOŚ wpływały zapytania o źródła finansowania zadań dotyczących ogólnie pojmowanej ochrony środowiska, RDOŚ wskazuje na ww. instytucje, jako właściwe w przedmiocie finansowania takich działań.

(dowód: akta kontroli str. 461-462; 505-506)

4.4. Realizację zadań z zakresu hmpz, w tym dokonywanie wpisów, aktualizacji i uzupełnień w rejestrze oraz prowadzenie postępowań administracyjnych, zgodnie z treścią obowiązujących w okresie objętym kontrolą Regulaminów organizacyjnych⁸⁶ prowadził WSI. Dostęp za pomocą nadanych przez GDOŚ loginów i haseł, posiadało na dzień 15 października 2018 r. dwóch (tj. 33,3%) z sześciu⁸⁷ zatrudnionych w wydziale pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 22-25; 40-42; 50; 267-317)

4.5. Zadania RDOŚ związane z hmpz wprowadzono do planu działalności na 2015 r. ograniczając się do określenia rodzaju zadań służących realizacji celu głównego, jakim było prowadzenie postępowań w sprawie hmpz. Ww. zadaniom nie przypisano mierników, gdyż, jak wyjaśniła Dyrektor, niemożliwym było oszacowanie przybliżonej liczby spraw w przedmiotowym zakresie, ze względu na brak danych porównawczych z poprzednich okresów sprawozdawczych⁸⁸.

(dowód akta kontroli str. 318-320, 388-395, 401-416, 821-826)

W planach działalności na kolejne lata tj. od 2016 r. do 2018 r., zadania związane z hmpz przewidziano w ramach celu „Zapobieganie zagrożeniom w środowisku, usuwanie ich skutków oraz ustalanie warunków korzystania ze środowiska”, w ramach zadania „Prowadzenie postępowań w zakresie szkód w środowisku i hmpz”, określając dla nich mierniki na dany rok w postaci liczby załatwionych spraw. Identyfikację ryzyk dla zadań RDOŚ związanych z hmpz oraz poziom ich istotności określono w planie działalności komórki organizacyjnej RDOŚ, który stanowił załącznik do Procedury kontroli zarządczej⁸⁹.

(dowód akta kontroli str. 318-320; 322-387; 401-457)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Działania RDOŚ w zakresie zapewnienia środków finansowych na usuwanie hmpz były adekwatne do sytuacji mającej miejsce w okresie objętym kontrolą. Z uwagi na brak przesłanek wskazujących na konieczności realizowania przez jednostkę ze środków publicznych zadań związanych z usuwaniem hmpz RDOŚ nie występował o dodatkowe środki finansowe na ten cel.

IV. Uwagi

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o *NiK*, zwraca uwagę na obowiązek:

⁸⁶ W latach 2014 – 2018 w RDOŚ obowiązywały dwa regulaminy organizacyjne wprowadzone Zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach Nr: RDOŚ-24/1/09 z dnia 3 lutego 2009 r. oraz 12/2015 z dnia 14 maja 2015 r.

⁸⁷ W tym Naczelnik WSI.

⁸⁸ W okresie od września do grudnia 2014 r. RDOŚ wszczął dwa postępowania dotyczące wydania decyzji ustalającej plan remediacji, jedno postępowanie na koniec 2014 r. było w toku, a w drugim postępowaniu decyzja ustalająca plan remediacji z 16 grudnia 2014 r. stała się ostateczna w 2015 r.

⁸⁹ RDOŚ obowiązywała procedura kontroli zarządczej wprowadzona Zarządzeniem Nr 19/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 3 sierpnia 2015 r. w sprawie kontroli zarządczej w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach⁸⁹, wcześniej obowiązywało Zarządzeniem Nr 10/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 15 lutego 2011 r. w sprawie kontroli zarządczej w RDOŚ.

Uwagi

1. Bieżącego monitorowania kompletności i rzetelności danych zawartych w rejestrze hzpz i potencjalnych hzpz.
2. Egzekwowanie od składających sprawozdania z przeprowadzonych remediacji, wszystkich dokumentów wymienionych w decyzjach ustalających plan remediacji, wydanych przez Dyrektora RDOS.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

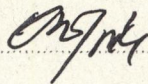
Katowice, dnia 13 grudnia 2018 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Kontroler

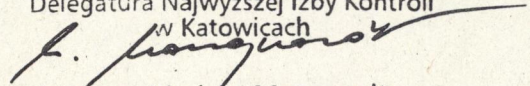
Beata Olejnik

Specjalista kontroli państwowej

DYREKTOR

Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Katowicach

z up. Mariusz Marquardt
p.o. WICEDYREKTOR

Magdalena Śleziak

Inspektor kontroli państwowej

